

บทคัดย่อ

กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมกลุ่มหนึ่งที่อยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิร่วมกับชนชาติมอญ พม่า และชนชาวสยาม กะเหรี่ยงได้เข้ามามีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ชาติสยาม ทำหน้าที่ลาดตระเวนสืบข่าว และเข้าร่วมเป็นกองกำลังในกองทัพอยุธยา ในต้นรัชสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ กะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกมอบหน้าที่ให้เป็นกองกำลังรักษาชายแดนไทย ทำหน้าที่ดูแลด่านชายแดนด้านตะวันตกของเมืองราชบุรี หลังจากที่ยกทัพเข้ายึดครองดินแดนพม่า สยามและอังกฤษทำสนธิสัญญาทางการค้า กะเหรี่ยงสวนผึ้งได้ทำหน้าที่ในการชี้แนวเขตแดนไทย - พม่า ระหว่างสยามกับอังกฤษ การปฏิรูประบบราชการในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทำให้กะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกดึงเข้ามาใกล้ชิดกับอำนาจรัฐ การค้นพบแหล่งแร่ดีบุกในชุมชนสวนผึ้ง ทำให้ดินแดนสวนผึ้งเป็นที่รู้จักและคนต่างถิ่นเริ่มเข้ามาดักดวงทรัพย์แร่ดีบุก แรงงานข้ามชาติจากจีนเข้ามาเป็นแรงงานในเหมืองแร่ดีบุก พ่อค้า คนพม่าและสยามใช้เส้นทางผ่านสวนผึ้ง ในการค้าขาย สินค้าของป่าจากผืนป่าตะนาวศรีเป็นที่ต้องการของพ่อค้าคนจีนในเมืองราชบุรี กลุ่มคนลาวขวนเข้ามาค้าขายและเป็นเช่นสะพานวัฒนธรรมที่นำคนกะเหรี่ยงเรียนรู้วิถีสังคมไทย นับแต่ปี พ.ศ.2474 การศึกษาได้สร้างสำนึกให้กะเหรี่ยงสวนผึ้งมีสำนึกในความเป็นคนไทย ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 กะเหรี่ยงในเขตมะริดทวายได้ลี้ภัยเข้ามายังสวนผึ้ง ภายหลังได้จัดตั้งกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง เมื่อถูกรัฐบาลพม่าปราบปรามจึงได้ถอยร่นประชิดชายแดนไทยด้านตรงข้ามกับชุมชนสวนผึ้ง รัฐไทยได้กลับมาให้ความสำคัญกับพื้นที่และกลุ่มชนกะเหรี่ยงสวนผึ้ง จึงสร้างความสัมพันธ์กับกะเหรี่ยงในพม่าเพื่อให้กองกำลังกะเหรี่ยงเป็นรัฐกันชน พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้อาศัยผืนป่าตะวันตกเป็นบ้านและป้อมปราการ อาศัยกะเหรี่ยงในพื้นที่เป็นแนวร่วม รัฐจึงตัดสินใจส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เข้ามาช่วงชิงมวลชนโดยการ พัฒนาด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากรที่เข้ามาเพื่อบุกเบิกขยายพื้นที่การเกษตร และอาณาเขตที่กว้างไกล เป็นเหตุผลที่รัฐประกาศจัดตั้งอำเภอสวนผึ้ง สภาพทางสังคม ระบบการผลิต วิถีชุมชนดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงจึงเริ่มเปลี่ยนไป เมื่อรัฐบาลไทยเปลี่ยนนโยบายและปรับความสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารพม่า เพื่อความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ชุมชนกะเหรี่ยงสวนผึ้งได้รับผลกระทบจากนโยบายดังกล่าว เมื่อรัฐบาลทหารพม่าเข้ากวาดล้างกองกำลังและประชาชนกะเหรี่ยงในเขตมะริดทวาย ชาวกะเหรี่ยงสัญชาติพม่าได้อพยพเข้ามาอยู่ในศูนย์อพยพในเขตไทย เหตุการณ์นักศึกษาพม่าและกลุ่มก่อการกำเริบเข้ายึดโรงพยาบาลราชบุรี ส่งผลกระทบในทางลบต่อภาพลักษณ์ของคนกะเหรี่ยงท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจ และการสูญเสียพื้นที่ทางการเมืองการปกครองในท้องถิ่น กะเหรี่ยงสวนผึ้ง ได้แสวงหาและสร้างพื้นที่ใหม่ทางสังคม ด้วยการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น ในการรื้อฟื้น สืบสาน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน